

ОЕСР - клуб багатих країн, що реалізував План Маршалла після Другої світової війни

У березні 2023 року в Києві розпочало свою роботу Представництво Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) в Україні. За впливом ОЕСР належить до трійки провідних світових економічних установ (разом з МВФ та Світовим банком).

Наприкінці липня Голова українського офісу Розарія Пульзізі провела робочу зустріч з очільниками ФПУ, вбачаючи у профспілковому об'єднанні працівників різних галузей потенціал для формування активного громадянського суспільства, своєрідний рупор для донесення до громадян ролі ОЕСР у повоєнному відновленні України.

Що таке ОЕСР? Це клуб багатих країн, який налічує 38 учасниць. Більшість з них мають високі доходи громадян і високий індекс людського розвитку. Вони генерують 2/3 світового ВВП. Серед них Велика Британія, Німеччина, Норвегія, США і Канада, Швейцарія, Японія, Південна Корея, Швеція, Франція, Італія, Австралія та інші. Тобто, майже всі провідні економіки світу.

Організація була заснована ще в 1948 році для втілення в життя Плану Маршалла щодо економічної реконструкції Європи після Другої світової війни.

Щоб стати членом ОЕСР, країна має бути правовою демократією з розвинутою економікою, з податковими стандартами та інструментами запобігання корупції. Доречно нагадати, що у березні 2014 року ОЕСР призупинила процес вступу росії через її загарбницьку політику стосовно України.

Сьогодні Україна співпрацює з ОЕСР в статусі асоційованого члена у рамках підписаної між Урядом України та організацією Угоди і ратифікованої Верховною Радою України у лютому 2023 року [Закон України від 06.02.23 № 2900](#)

Організація економічного співробітництва та розвитку Організація економічного співробітництва та розвитку

ОЕСР – міжнародна організація, членами якої на сьогодні є 38 країн. 70 країн мають статус партнерів ОЕСР, беручи участь у багатьох сферах її діяльності. За впливом ОЕСР належить до трійки провідних світових економічних установ разом з МВФ та Світовим банком.

[ОЕСР](#) була створена в 1961 році на базі Європейської організації економічного співробітництва, заснованої для управління допомогою з боку США та Канади в рамках Плану Маршала з реконструкції Європи після Другої Світової війни.

Від самого початку існування ОЕСР її діяльність спрямована на зміцнення й підвищення ефективності економік держав-членів, покращення соціально-економічних умов та ситуації із зайнятістю, забезпечення економічного зростання як індустріально розвинених країн, так і тих, що розвиваються.

Організація виступає майданчиком, де її члени можуть обговорювати та визначати напрямки політичного, економічного та соціального розвитку, обмінюватись досвідом, знаходити рішення проблем узгодженої політики та координувати внутрішню політику. ОЕСР не видає резолюції зобов'язального характеру, натомість, розробляє рекомендації для урядів держав світу щодо удосконалення соціально-економічної політики. Ці рекомендації поєднують у собі позитивний досвід, допомагають знайти шляхи вирішення спільних проблем, скоординувати внутрішню та зовнішню політику.

ОЕСР розробляє такі види правових інструментів:

- рішення;
- рекомендації (зокрема у вигляді настанов, принципів, міжнародних норм та стандартів);
- декларації;
- міжнародні угоди;
- домовленості, документи про взаєморозуміння та інше.

Крім того, на ОЕСР покладено функції розробки науково-технічної політики, а також вирішення соціальних питань. Статистичні дані ОЕСР є першочерговим пріоритетним джерелом для урядів та неурядових фінансових, економічних, інвестиційних, промислових установ. Країни-члени ОЕСР застосовують єдину методологію, що дозволяє використовувати її як надійний інструмент аналізу та прогнозу розвитку глобальної економіки.

Ключові напрями діяльності ОЕСР:

надання допомоги країнам – членам для підвищення рівня їх економічного та соціального розвитку;

сприяння економічному зростанню країн, що розвиваються, шляхом надання технічної допомоги;

налагодження відносин з органами державної влади всіх рівнів країн - членів;

підтримка зв'язків з іншими міжнародними організаціями для забезпечення ефективної співпраці та співробітництва з регіональними економічними організаціями;

усунення перешкод в обміні товарами (послугами, роботами);

надання допомоги в професійній підготовці кадрів у сфері науки й техніки.

Структура ОЕСР

Вищим органом ОЕСР є Рада, до складу якої входять по одному представнику від кожної країни-члена ОЕСР та представник Європейської Комісії. Секретаріат ОЕСР розміщується у Парижі. Керує Секретаріатом Генеральний секретар, якому допомагають 4 його заступники. Генеральний секретар головує в Раді ОЕСР, забезпечуючи таким чином зв'язок між національними делегаціями та секретаріатом.

Генеральним секретарем ОЕСР є Матіас Корманн (з 1 червня 2021 року).

Функціональними структурними підрозділами ОЕСР є комітети, до складу яких у якості експертів входять представники галузевих міністерств та відомств держав-членів, а також не членів ОЕСР. У рамках комітетів створюються робочі групи зі спеціалізованих питань, наприклад, Робоча група з суднобудування, Робоча група з питань розвитку малого і середнього бізнесу та підприємництва.

Організаційно до ОЕСР входять також напівавтономні структури, зокрема, Міжнародне енергетичне агентство, Агентство ОЕСР з ядерної енергетики, Європейська конференція міністрів транспорту, Центр розвитку, Центр з питань досліджень та інновацій в галузі освіти, Клуб Саеля.

Фінансування ОЕСР забезпечується країнами-членами організації. Розмір внеску кожної з країн до бюджету визначається за формулою, яка враховує «вагу економіки» цієї країни. **Найбільшим контриб'ютором ОЕСР є США, які формують близько 22% бюджету цієї організації, на другому місці за розміром членського внеску – Японія (13%), на третьому місці – Німеччина (8%).**

Організація не виділяє грошові кошти у тій чи іншій формі, а ні своїм членам, а ні країнам, які з нею співпрацюють.

За погодженням з Радою, країни можуть фінансувати окремі програми та проекти шляхом виділення грантів. Необхідний обсяг річного бюджету організації та програма її роботи визначаються країнами-членами ОЕСР на засіданнях Ради.

Співробітництво з країнами, які не є членами ОЕСР

ОЕСР активно співпрацює з державами світу, які не є членами організації, у рамках спеціалізованих програм, міжнародних заходів тощо.

ОЕСР постійно розширює географічне поле своєї діяльності, встановлюючи прямі контакти з країнами – не членами Організації. Ці контакти направлені на сприяння економічній інтеграції шляхом передачі цим країнам досвіду ОЕСР, а також знань та позицій держав-членів з найважливіших питань міжнародного співробітництва.

У 1998 році у рамках ОЕСР був створений Центр зі співробітництва з державами, що не є членами організації.

Штаб-квартира Організації знаходиться в м. Париж (Франція). Офіційні робочі мови ОЕСР: англійська і французька.

Щодо співробітництва між Україною та ОЕСР

Співробітництво між Україною та ОЕСР започатковано у 1997 році шляхом підписання Кабінетом Міністрів України та ОЕСР Угоди щодо привілеїв, імунітетів та пільг, які надаються ОЕСР на території України. Угоду було ратифіковано Верховною Радою України у липні 1999 року ([Закон України від 07.07.99 № 850-XIV](#)).

12.12.2022 під час візиту Прем'єр-міністра України Д. Шмигала до штаб-квартири ОЕСР у м. Париж було підписано оновлену Угоду між Урядом України та Організацією економічного співробітництва та розвитку щодо привілеїв, імунітетів і пільг, наданих Організації та її офісу в Україні. Угоду було ратифіковано Верховною Радою України у лютому 2023 року ([Закон України від 06.02.23 № 2900-IX](#)).

Ратифікація оновленої Угоди створила правові підстави для офіційного започаткування діяльності офісу зв'язку ОЕСР у Києві. Офіс розпочав свою роботу у Києві 01.03.2023. Наразі він розташований на базі Посольства Словацької Республіки в Україні.

Представники України беруть участь у заходах, що проводяться ОЕСР для країн, що не є членами цієї організації.

На сьогодні Україна тісно співпрацює з ОЕСР в статусі асоційованого члена в рамках:

- Комітету сталі;
 - Комітету інвестицій (асоційований член лише під час сесій, що стосуються Декларації ОЕСР про міжнародні інвестиції);
 - Робочої групи з питань відповідальної бізнес-поведінки;
 - Інклюзивного механізму щодо розмивання податкової бази та виведення прибутку з-під оподаткування (BEPS);
 - Круглого столу з питань свободи інвестування.
- У статусі учасника:
- Комітет з питань конкуренції та його робочі групи:
 - Робоча група №2 з конкуренції та регулювання (учасник, під Комітетом з конкуренції);
 - Робоча група №3 зі співробітництва та впровадження (учасник, під Комітетом з конкуренції).
 - Комітет публічного урядування:
 - Форум високого рівня з ризиків;
 - Робоча група високопосадовців з питань електронного урядування;
 - Робоча група високопосадовців з питань доброчесності;
 - Робоча група передових практик у сфері публічних закупівель;
 - Робоча група з питань працевлаштування та управління;
 - Робоча група високопосадовців у сфері бюджетування;
 - Мережа парламентських бюджетних посадовців та незалежних фіскальних установ;
 - Мережа високопосадовців у сфері інфраструктури та ДПП;
 - Мережа з питань фінансового управління;
 - Мережа з питань гендерного бюджетування;
 - Мережа з питань ефективності та результатів.
 - Робоча група щодо МСП та підприємництва (група в структурі Комітету з питань промисловості, інновацій та підприємництва);
 - Програма міжнародного оцінювання учнів (PISA).

У статусі члена:

- Антикорупційна мережа для країн Східної Європи і Центральної Азії;
- Євразійський круглий стіл з корпоративного управління для розвитку ринків капіталу;
- Програма ОЕСР Конкурентоспроможність Євразії;
- Глобальний форум з прозорості та обміну інформацією для податкових цілей;
- Регіональний центр ОЕСР-GVH з конкуренції у Будапешті;
- Міжнародна мережа з фінансової освіти;
- Міжнародний транспортний форум;
- Зернові схеми (злакові, хрестоцвітні та інші, кукурудза і сорго) – сторона-підписант.

Крім того, ОЕСР проводить регулярні експертні огляди (Peer Review) у країнах-членах і у виняткових випадках – країнах, які не є членами Організації. Проведення кожного подібного огляду ОЕСР в Україні сприяє поглибленню співробітництва з ОЕСР. Крім того, огляди мають велике практичне значення, оскільки містять конкретні рекомендації щодо покращення державної політики у певній сфері.

Так, експертами ОЕСР проведено в Україні наступні огляди:

- Економічний огляд України (2007);
- Огляд конкурентної політики України (2008);
- Огляд аграрної політики (2009);
- Огляді інвестиційної політики України (2011);
- Огляд секторної конкурентоспроможності України (2011);
- Огляд енергетичної політики України (2012);
- Територіальний огляд ОЕСР по Україні (2012-2013);
- Погляд на Уряд: 2013;
- Огляд ОЕСР інвестиційної політики України (2016);
- Огляд щодо державного управління на різних рівнях (2017);
- Огляд ОЕСР щодо доброчесності в освіті: Україна (2017);
- Результати проведення огляду PISA-2018;
- Доступ до приватних фінансових ресурсів для «зелених» інвестицій: Фінансування енергоефективності та відновлюваної енергетики в Україні (2018);
- Підвищення конкурентоспроможності в Україні через стійку основу для компаній, які надають енергосервісні послуги (ЕСКО) (2019);
- Огляд енергетичного сектору України (2019);
- Реформування підприємств державної форми власності в секторі вуглеводнів в Україні (2019);
- Моніторинг реалізації енергетичної стратегії України на період до 2035 року;
- Реформа підприємств державної форми власності у секторі електроенергетики України (2020).

12 березня 2014 року Рада ОЕСР прийняла рішення щодо поглиблення співпраці з Україною шляхом надання досвіду Організації для вирішення існуючих питань у сфері державного управління нашої держави та проведення необхідних реформ, а також щодо призупинення процесу приєднання РФ до Організації.

7 жовтня 2014 року у штаб-квартирі ОЕСР в Парижі підписано Меморандум про взаєморозуміння між Урядом України та ОЕСР щодо поглиблення співробітництва (далі - Меморандум), що визначає пріоритетні сфери та форми співробітництва з ОЕСР на дворічний термін, зокрема:

- розвиток малих та середніх підприємств (МСП);
- боротьба з корупцією;
- державне управління;
- розвиток секторної конкурентоспроможності, в тому числі в галузях сільського господарства і зеленої економіки;

управління державними підприємствами;
удосконалення системи податкового адміністрування;
розвиток статистики тощо.

Меморандум про взаєморозуміння між Урядом України і ОЕСР щодо поглиблення співробітництва від 07.10.2014 закладає рамкові умови співробітництва між сторонами, а також визначає головні контактні особи, які нестимуть спільну відповідальність за реалізацію цього Меморандуму, у тому числі за складання робочих планів заходів за цим Меморандумом. Представником Уряду України визначений Міністр Кабінету Міністрів України (тобто відповідальний орган – Секретаріат Кабінету Міністрів України).

Під час Міжнародної конференції з питань відновлення України у липні 2022 року у м. Лугано Прем'єр-міністр України Д. Шмигаль передав М. Корманну заявку щодо набуття Україною членства в ОЕСР. У кінці вересня 2022 р. Радою ОЕСР було розглянуто заявку України на вступ до ОЕСР та прийнято рішення щодо визнання за Україною статусу потенційного члена ОЕСР (prospective Member of the OECD) та започаткування з нашою країною діалогу щодо вступу з урахуванням вимог, зазначених у Збірці ОЕСР для розгляду потенційних членів від 2017 року.

У рамках початкового діалогу щодо вступу розроблено та погоджено окрему **Програму ОЕСР для України**, яка містить чітко структуровані багаторічні програми робіт. Програма визначає часові рамки та фокусується на двох основних напрямках: Національний план відновлення та розвитку України; інші важливі аспекти, які розглядатимуться в контексті початкового діалогу щодо вступу. Формальний запуск Програми відбувся під час засідання Ради ОЕСР на міністерському рівні у присутності в онлайн форматі Прем'єр-Міністра України 07.06.2023.

За матеріалами сайту fpsu.org.ua